

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joh. Jonstoni Thaumatographia Naturalis

Jonston, Jan

Amstelodami, 1661

Caput XXI

urn:nbn:de:bsz:31-97032

cam usque ad Trapezontem excurrunt. Quia vero tempestates ac frigora, unde oculi eorum hebetantur, oderunt, in profundissimo quodam Thracii maris recessu, qui Melas cognominatur, ac loca cava & cœnosa piscibus alendis idonea fovet, morantur, ad verumque tempus crescunt. Ventorum flatus intelligere videntur: nam *Plinius* testatur, operiri eos Aquilonem, ut secundo fluctu exeant è Ponto. Pontum autem aliter intrant, aliter exeunt. Dextrorsum enim secundum *Aristotelem* l. 8. *Hist. c.* 13. terram contingentes cum subeunt, remeant contra; lævum enim in lævum se admovent; quod propterea facere (inquit) dicuntur, quia dextro oculo clarius vident sua natura, lævo hebetius. Noctū eos proficisci antiquissimum *Amphylli vatis* apud *Herodotum* testatur oraculum. Hinc ad stipulatur antiquissimus nummus, qualem se vidisse *Luteria* testatur *Bellonius*; in quo altera parte Spica, altera Thunnus conspiciebatur, & super hunc Luna inscriptione PHILLIPENSE. Dormiunt tam profunde, ut somno obruti capiantur.

CAPUT XXI.
DE VRANOSCOPO,
& XIPHIA.

V*Ranoscopus* piscis est solivagus carne vescens adeo vivax, inquit *Bellonius*, ut si internis omnibus spoliis, nihilominus adhuc moveatur: est omnium piscium voracissimus. Apophysin extra os propendentem habet, qua pisciculis struit insidias. Insatiabili esse abdomine vel id declarat, quod si cibum illi objeceris, eo usque vescatur, donec cibum exaggreratus, ad ipsum os redundet. *Xiphia* utraque maxilla rostrata est, brevis tamen & triangularis inferior, superior magis ossea, durior, multoque longior, bicubitalis namque nonnunquam. In Oceano Indico in tantam augentur magnitudinem, ut validissimarum navium latera ad sesquipalmm aliquando perforent, *Iovius*. Gesne-

Gefnerus ex amici fide digni relatu, quendam cum in Syriam navigaret, natantem juxta navem vidisse scribit, medium ab hoc pisce rostro discissum. Balænam exhorrescit, & eam conspiciatus, gladium suum in terram aut obvium quemcunque vadi locum impingendo, truncum ex se format. Balæna negligens præternat.

CAPUT XXII.

DE QUIBUSDAM ALIIS
piscium admirandis.

IN fodinis inveniuntur etiam pisces; præsertim si humida fuerint loca, imo etiam ubi nulla aqua. In multis Ponti locis animadvertit *Theophrastus*, in Paphlagonia *Eudoxus*, Orteranti ultra Albim *Agricola*. Ad Narbonem amnem planities est, per quam fluvii feruntur Iliberis & Roschinus, pisces fossiles in ea. Terra ibi tenuis, & multum nascitur graminis, sub quod altitudine duorum aut trium cubitorum aqua fluminum dilatata, fluit. Si quando inundaverint, planiciem subterraneis piscibus refertam efficiunt. *Polyb. in Hist.* Duo sunt illorum genera. Teretes nonnulli ut anguilla, verum pelle carent tenaci, squamis ut gobii; carnis duræ, nec gratæ gustui. Majores duos crassi digitos, digitum minores. Illi palmos longi quatuor, tres hi, sonum edunt acutum. Inclusos pharmacopolæ vitro suspendunt de trabe, & pane longo tempore alunt. Ex fluminibus interdum, quæ currunt in paludosis locis, egressi, per riparum venas penetrant in terram longius, in cellas interdum. *Theophrastus* scribit, in latebris propter sensuum nil sentire stuporem, donec ollæ injiciantur coquendi, sed effossos moveri. In flumine quodam Orientalis Indiæ pisces sunt *Tubarones* dicti, tam rabidi, ut cuidam nautæ supra aquam ad navis stanti latus, unus pedem primò, post manum morfu abstulerit. *Linschottan. In Navigat.* Incredible fere est quod idem memorat; navem nimirum ex Mozambi-